

Sygn. akt V GC 420/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 sierpnia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Kielcach V Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Paweł Rozpara
Protokolant:	sekr.sądowy Sylwia Niska

po rozpoznaniu w dniu 4 sierpnia 2017 r. w Kielcach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L.

przeciwko Towarzystwo (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

1. oddała powództwo,

2. zasądza od powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L. na rzecz pozwanego Towarzystwo (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 1817 zł (jeden tysiąc osiemset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Paweł Rozpara

Sygn. akt V GC 420/17

UZASADNIENIE

Powódka (...) Sp. z o.o. w L. wystąpiła 24 stycznia 2017 r. do tutejszego Sądu z pozwem przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W. o zapłatę kwoty 6546 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 30 grudnia 2016 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu.

Powódka podniosła, iż w wyniku kolizji komunikacyjnej z 27 października 2016 r. uszkodzeniu uległ pojazd marki B. o numerze rejestracyjnym (...) stanowiący własność P. M. (1). Pozwany jako ubezpieczyciel OC sprawcy tej kolizji uznał swoją odpowiedzialność za szkodę i wypłacił bezsporną część odszkodowania. W związku z uszkodzeniem pojazdu, poszkodowany wynajął pojazd zastępczy w okresie od 29 października 2016 r. do dnia 28 listopada 2016 r. Poszkodowanemu za wynajęcie pojazdu zastępczego została wystawiona faktura VAT nr (...) z 28 listopada 2016 r. na kwotę 12 546,00 zł brutto. Umową z 28 listopada 2016 r. poszkodowany scedował na rzecz powódki roszczenie o odszkodowanie z tytułu najmu pojazdu zastępczego. Pozwany wypłacił poszkodowanemu odszkodowanie z tytułu najmu pojazdu zastępczego w wysokości 6000 zł brutto. Odszkodowanie wypłacono za 30 dni korzystania z pojazdu zastępczego przy stawce 200 zł brutto za jeden dzień najmu pojazdu. Żądaniem pozwu objęta jest różnica pomiędzy kosztami najmu pojazdu zastępczego, a wypłaconym z tego tytułu odszkodowaniem (12 546 – 6000 = 6546,00 zł).

[pozew k. 4 – 34]

Nakazem zapłaty w sprawie V GNc 376/17 z dnia 31 stycznia 2017 r. wydanym w postępowaniu upominawczym Sąd Rejonowy w Kielcach nakazał pozwanemu, aby zapłacił powódce kwotę 6546 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 30 grudnia 2016 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 1299 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

[nakaz zapłaty k. 35]

Sprzeciwem od nakazu zapłaty pozwany zaskarżył nakaz zapłaty w całości i wniósł o oddalenie powództwa i domagał się zasądzenia kosztów procesu.

Pozwany w uzasadnieniu sprzeciwu wskazał, iż przyjął odpowiedzialność gwarancyjną za sprawcę kolizji, ustalił, że szkoda w pojeździe marki B. jest szkodą całkowitą i wypłacił poszkodowanemu odszkodowanie w kwocie 5450 zł. Pozwany uznał za uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego i zakwestionował stawkę najmu. Pozwany dokonał weryfikacji dobowej stawki najmu i uznał stawkę najmu pojazdu w wysokości 200 zł brutto oraz wypłacił powódce odszkodowanie w kwocie 6000 zł. Wskazał, że stawka najmu w kwocie 200 zł jest stawką stosowaną przez podmioty współpracujące z pozwanym. Pozwany podniósł, że żądanie zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego ogranicza się do kosztów, które były konieczne za wynajem. Wydatek majątkowy poniesiony przez poszkodowanego nie jest równoznaczny ze szkodą, którą pozwany zobowiązany jest naprawić za sprawcę w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej. Pozwany podniósł, że kwota określona w fakturze VAT nr (...) jest jedynie kwotą wynagrodzenia za wynajem naliczoną przez powoda i wynika z niej, że poszkodowany po raz pierwszy wynajął pojazd zastępczy w dniu 29 października 2016 r. na okres 7 dni – do dnia 5 listopada 2016 r. Poszkodowany w oświadczeniu złożonym powodowi, nie opatrzonym datą, oświadczył, że powodem wynajęcia pojazdu jest niezapropozowanie auta przez pozwanego i uzyskanie od pozwanego informacji, że może wynająć auto na własną rękę. Pismem z 31 października 2016 r. pozwany poinformował poszkodowanego, że w związku z uszkodzeniem pojazdu stanowiącego jego własność ma on prawo skorzystania z pojazdu zastępczego, że pozwany zapewni poszkodowanemu pojazd o podobnej klasie co pojazd uszkodzony z wypożyczalni współpracujących z pozwanym. Jednocześnie pozwany wskazał, że w przypadku wynajęcia przez poszkodowanego pojazdu zastępczego w innej wypożyczalni uzna stawkę najmu w kwocie 200 zł. Pozwany podniósł, iż kontynuując najem za stawkę dwukrotnie wyższą od stawki za jaką wynajęcie pojazdu zapewnił pozwany, poszkodowany naruszył obowiązki nałożonego na niego poprzez art. 354 § 2 k.c. W ocenie pozwanego poszkodowany w niczym nie uzasadniony sposobem swoim działaniem powiększył obowiązek odszkodowawczy osoby zobowiązanej do naprawienia szkody.

[sprzeciw k. 40 – 100]

Ustosunkowując się do twierdzeń pozwanego, powódka podtrzymała żądanie pozwu, podniosła, iż bez znaczenia jest to, czy poszkodowany wynajął pojazd zastępczy po stawce rynkowej, czy też wyższej oraz, że pozwany nie wykazał, aby poszkodowany wynajął pojazd po cenie najmu rażąco odbiegającej od stawki rynkowej.

Powódka podała, że propozycja pozwanego odnośnie wynajęcia auta zastępczego przez współpracującą z pozwanym wypożyczalnią samochodów w żaden sposób nie była wiążąca dla poszkodowanego, a miała charakter informacyjny. Podniosła, iż wysokość stawki najmu wskazana na fakturze VAT załączonej do pozwu została ustalona w sposób adekwatny do jakości oferty najmu pojazdu zastępczego przygotowanej przez powoda dla poszkodowanego. Wskazała, że to na ubezpieczycielu spoczywał ciężar dowodu, że stawka najmu pojazdu zastępczego wynajętego przez poszkodowanego była nieadekwatna lub zbyt wysoka.

[odpowiedź na sprzeciw k. 105 – 107]

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W następstwie kolizji drogowej z dnia 27 października 2016 roku uszkodzeniu uległ pojazd marki B. o numerze rejestracyjnym (...) należący do P. M. (1). Sprawca szkody był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej

posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym zakładzie (...) i (...) Spółka Akcyjna w W.. W dniu 28 października 2016 roku poszkodowany zgłosił szkodę pozwanemu i zgodził się na otrzymanie od pozwanego pojazdu zastępczego, za wynajem, którego koszty miały być refundowane w ramach polisy OC sprawcy.

Pozwany zaproponował poszkodowanemu możliwość bezgotówkowego najmu pojazdu zastępczego, którego dobową stawka wynosi 200,00 złotych. Pozwany wskazał, iż kwota ta stanowi górną granicę do jakiej będzie akceptował stawki czynszu najmu w sytuacji gdy poszkodowany nie zdecyduje się na wybór oferty firmy współpracującej z ubezpieczycielem.

[dowód: okoliczność potwierdzona nagraniem rozmowy telefonicznej zgłoszenia szkody na płycie CD k. 119 i raportem z odsłuchanej rozmowy k. 117 -118]

Poszkodowany nie skorzystał z oferty pozwanego z uwagi na to, że powódka miała najlepszą ofertę i oferowała szybko samochód. Poszkodowany nie negocjował stawki za najem pojazdu zastępczego. Stawka za najem wskazana była w umowie. Poszkodowany podpisał w domu umowę najmu samochodu zastępczego z przedstawicielem powódki.

[dowód: zeznania świadka P. M. k. 128 – 129]

W dniach od 29 października 2016 r. do dnia 28 listopada 2016 r. poszkodowany P. M. (1) wynajmował od powoda pojazd zastępczy marki N. (...) o numerze rejestracyjnym (...). Okres najmu wynosił 30 dni. Zgodnie z umową stawka najmu pojazdu zastępczego wynosiła 340 zł netto za dobę.

W dniu 28 listopada 2016 r. poszkodowany zawarł z powódką umowę cesji wierzytelności przysługującej mu wobec sprawcy szkody odszkodowania z tytułu najmu pojazdu zastępczego.

[dowód: umowa najmu pojazdu zastępczego wraz z ogólnymi warunkami wynajmu samochodu zastępczego k. 13 - 22, umowa cesji wierzytelności nr (...) k. 24]

W dniu 28 listopada 2016 r. powódka wystawiła na rzecz poszkodowanego fakturę VAT nr (...) na kwotę 12 546,00 zł brutto z tytułu najmu pojazdu zastępczego.

[dowód: faktura VAT nr (...) k. 12]

Z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego pozwany przyznał na rzecz poszkodowanego kwotę 6000 zł, nie kwestionując okresu najmu, przyjmując stawkę za dobę w wysokości 200 zł.

[dowód: decyzja pozwanego z dnia 1 grudnia 2017 r. k. 23]

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jako niezasadne należało oddalić.

W niniejszej sprawie nie jest sporne to, że samochód poszkodowanego uległ uszkodzeniu wskutek kolizji i poszkodowany został pozbawiony możliwości korzystania z pojazdu i w tym celu wynajął pojazd zastępczy u powodów, a następnie zawarł z powódką umowę cesji, na mocy której poszkodowany przelał na powódkę swoją wierzytelność obejmującą prawo do zwrotu kosztów z tytułu najmu auta zastępczego, przysługującą w związku ze szkodą komunikacyjną.

Utrata możliwości korzystania z pojazdu wskutek jego zniszczenia lub uszkodzenia jest szkodą majątkową i koszt wynajmu pojazdu na czas naprawy własnego, uszkodzonego w wyniku kolizji, samochodu stanowi stratę mieszczącą się w granicach skutków szkodowych podlegających wyrównaniu odszkodowaniem. W orzecznictwie podkreśla się, że normalnym następstwem w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. jest bardzo często niemożność korzystania z samochodu przez poszkodowanego nie tylko w sytuacji jego uszkodzenia, ale również zniszczenia. Jeżeli więc poszkodowany poniósł w związku z tym koszty, które były konieczne m.in. na wynajem pojazdu zastępczego, to mieszczą się one w granicach

skutków szkodowych podlegających wyrównaniu (tak w wyroku Sądu Najwyższego z 8 września 2004 r., IV CK 672/03, LEX nr 146324). Podobnie w uchwale z 17 listopada 2011 r. (III CZP 5/11, OSNC 2012/3/28) Sąd Najwyższy stwierdził, że firma ubezpieczeniowa w ramach polisy OC sprawcy szkody ma obowiązek zwrócić poszkodowanemu wydatki na wynajęcie pojazdu zastępczego także wówczas, gdy uszkodzony czy zniszczony pojazd służył nie tylko do prowadzenia działalności gospodarczej, ale również do celów prywatnych np. dojazdu do pracy czy dowiezienia dzieci do szkoły.

Wobec tego, że pozwany uznał za zasadną długość najmu 30 dni, czyli tyle ile trwał faktycznie najem, to sporem w niniejszej sprawie objęta była wyłącznie wysokość wierzytelności z tytułu najmu pojazdu zastępczego tj. stawka najmu pojazdu zastępczego, a nie długość najmu.

Stosownie do treści art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Powódka dochodzi odszkodowania, winna zatem wykazać kumulatywne spełnienie przesłanek w postaci wystąpienia szkody, jej wysokości, osoby odpowiedzialnej i adekwatnego związku przyczynowego. Realizację tego obowiązku w procesie reguluje przepis art. 232 k.p.c. zobowiązujący strony do wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. To powódka dochodzi w procesie odszkodowania, a nie pozwany domaga się jego obniżenia. Pozwany uregulował należność w wysokości pozostającej poza sporem, a powódka twierdząc, iż szkoda jest wyższa niż otrzymane odszkodowanie winna to udowodnić w prowadzonym procesie.

W przypadku roszczenia o odszkodowanie obejmującego koszty najmu pojazdu zastępczego, to powódka winna była wykazać poniesienie szkody pozostającej w adekwatnym związku przyczynowym z kolizją drogową oraz wysokość szkody. W umowie najmu i fakturze VAT nr (...) z dnia 28 listopada 2016 r. na kwotę 12 546 zł brutto, powódka przyjęła dobową stawkę czynszu najmu pojazdu zastępczego w kwocie 340 zł netto za dobę. Podczas czynności związanych ze zgłoszeniem szkody pracownik pozwanego poinformował poszkodowanego o zasadach najmu oraz akceptowalnej stawce czynszu najmu w sytuacji, gdy nie skorzysta on z oferty pomocy w organizacji najmu pojazdu zastępczego przez pozwanego ubezpieczyciela w wysokości 200 zł. Poszkodowany w oświadczeniu złożonym powodowi, nie opatrzonym datą, oświadczył, że powodem wynajęcia pojazdu jest niezapropozowanie auta przez pozwanego i uzyskanie od pozwanego informacji, że może wynająć auto na własną rękę. Następnie poszkodowany wynajął pojazd zastępczy N. (...) o nr rej. (...) od powódki za kwotę 340 zł netto za dobę.

W związku z powyższym pozwany przyznał i wypłacił poszkodowanemu za korzystanie z pojazdu zastępczego przez okres 30 dni odszkodowanie przy zastosowaniu dobowej stawki najmu w kwocie 200 zł, co dało łączną sumę 6000 zł.

Zatem w takiej sytuacji powódka winna była udowodnić, że stawka dobowy czynszu najmu w kwocie 340 zł netto była stawką rynkową na lokalnym rynku wypożyczalni samochodów w okresie w którym poszkodowany wynajmował pojazd zastępczy, czyli w okresie od 29 października 2016 r. do 28 listopada 2016 r. (por. wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 28 kwietnia 2017 r., sygn. akt VII Ga 114/17).

Także w wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z 9 października 2014 r. (sygn. akt VIII Ga 264/14) przyjęto, że zgodnie z rozkładem ciężaru dowodu wyrażonym w art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Jak wskazuje się w orzecznictwie ciężar dowodu w rozumieniu art. 6 k.c. polega z jednej strony na obciążeniu strony procesu obowiązkiem przekonania sądu dowodami o słuszności swoich twierdzeń, a z drugiej konsekwencjami zaniechania realizacji tego obowiązku lub jego nieskuteczności. (por. wyrok SN z dnia 7 listopada 2007r., II CSK 293/07). Na dowód wysokości kosztów najmu samochodu zastępczego powód powołał fakturę VAT, którą wystawił na zbywcę wierzytelności. Powód został obciążony obowiązkiem wykazania, że stawka przez niego przyjęta nie odbiega od cen rynkowych, czemu powód nie sprostał. Podkreślenia przy tym wymaga, że dla ustalenia prawidłowej stawki, jako podstawy określenia wysokości podlegających refundacji kosztów najmu, celowym było zawnioskowanie przez stronę powodową dowodu z opinii biegłego sądowego lub ewentualnie przedstawienie dokumentów i zeznań świadków uzasadniających przyjętą wysokość stawki jako średnią stawkę wolnorynkową. Zaznaczyć należy, że poszkodowany nie był zobowiązany poszukiwać usługodawcy, który zaoferowałby najniższą cenę wynajmu, to jednak poszkodowany, który nie wydatkuje własnych środków nie może żądać zwrotu kosztów najmu w

stawkach przewyższających stawki oferowane na lokalnym rynku, tylko i wyłącznie dlatego, że de facto kosztów tych osobiście nie poniesie, albowiem takie żądanie pozostaje w sprzeczności z powinnością przeciwdziałania powiększeniu się rozmiarów szkody, tym bardziej, że od racjonalnie działającego poszkodowanego należy, aby dbał w identyczny sposób o interesy drugiej strony zobowiązania, jak o swoje własne.

W niniejszej sprawie poszkodowany i powód mieli się rozliczyć za najem właśnie w sposób bezgotówkowy, poprzez zapłatę należności za najem zawartą umową cesji. Wysokość stawki czynszu najmu nie miała dla poszkodowanego żadnego znaczenia, to powód całkowicie został uprzywilejowany w wykreowaniu wysokości stawki czynszu najmu, a więc winien był udowodnić rynkowość zastosowanej przez siebie wysokości stawki czynszu.

Powód nie wykazał, że stawka w przyjętej przez niego wysokości odpowiada wartości rynkowej, co w przypadku rozliczenia bezgotówkowego jest konieczne do wykazania. Podkreślić należy, że w przyjętym przez powoda modelu rozliczeń z klientami wartość wskazana w fakturze nie jest bowiem wartością kosztów obciążających poszkodowanego. Zatem nie można uznać na podstawie faktury (stanowiącej de facto dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c.) wystawianej w ramach opisanego wyżej modelu rozliczeń, że koszt wskazany na fakturze jest równoznaczny z wartością wydatków poniesionych przez poprzednika prawnego powoda lub choćby stanowi odwzorowanie wzrostu obciążeń (pasywów) poszkodowanego, tym bardziej, że jak poszkodowany sam oświadczył - nie było dla niego w istocie ważne to, jakie stawki - rynkowe czy też od rynkowych odbiegające - będzie stosował powód w rozliczeniach z ubezpieczycielem po nabyciu wierzytelności o zapłatę odszkodowania. W istocie więc przy najmie bezgotówkowym konieczne jest odwołanie się do rynkowych cen za danego rodzaju usługi przy założeniu, że sytuacja poszkodowanego nie powinna ulec pogorszeniu. Podkreślić przy tym należy, że nie może też być tak, że w sytuacji gdy stronom umowy cesji wiadomo, że te koszty wynajmu będą „ściągane” bezpośrednio od firmy ubezpieczeniowej z pominięciem poszkodowanego i praktycznie niezależnie od stawki za jaką jest wynajmowany pojazd obowiązującym do jej uiszczenia będzie zakład ubezpieczeń. Przeciwnie przyjęcie mogłoby prowadzić do nadużyć dlatego, że oderwane by to było od pojęcia szkody zdefiniowanej w art. 361 k.c.

Brak było zatem podstaw do przyjęcia jako elementu szkody poniesionej przez poszkodowaną wysokości dziennej stawki wynajmu wskazanej w fakturze VAT powoda – w sytuacji gdy brak jest dowodu na fakt, że jest stawka rynkowa, a więc taka do której poniesienia byłby zobowiązany poszkodowany.

Powód winien był zażądać przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego odpowiedniej specjalności, na okoliczność ustalenia czy stawka najmu zastosowana przez powoda i poszkodowanego w umowie najmu nie przekraczała maksymalnych stawek obowiązujących na rynku wynajmu pojazdów zastępczych.

Poza tym w toku sporu strona powodowa mogła również przedłożyć choćby cenniki innych wypożyczalni samochodów, na okoliczność wykazania, że stawka stosowana przez powódkę była podobna do stawek z innych wypożyczalni oferujących podobne pojazdy zastępcze. Niestety, powód nie uczynił tego.

Prawdą jest, że poszkodowany nie miał obowiązku poszukiwania i wyboru najtańszej oferty najmu pojazdu zastępczego. Niemniej jednak nie można zapominać, że z drugiej strony na poszkodowanym ciążyą cywilistyczne obowiązki współdziałania w celu minimalizacji szkody oraz że ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania, z którego wynika szkoda.

Jak już wyżej wskazano, poszkodowany został poinformowany przez pozwanego o szczegółowych zasadach najmu pojazdu zastępczego przez pozwanego ubezpieczyciela, natomiast poszkodowany P. M. (1) nie skorzystał z tej oferty i podpisując umowę najmu pojazdu zastępczego zaakceptował stawkę najmu przyjętą przez powódkę. Jednakże w cytowanym już wyżej wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach z 28 kwietnia 2017 r., sygn. akt VII Ga 114/17, stwierdzono, że żaden przepis prawa, w tym art. 826 kc w zw. z art. 354 kc, z którego wynika powinność minimalizacji szkody, nie nakładają na poszkodowanego obowiązku wynajęcia pojazdu zastępczego z wypożyczalni samochodów współpracującej z pozwanym ubezpieczycielem. Poszkodowany, tak jak w wypadku wyboru warsztatu naprawczego, ma prawo wybory wypożyczalni, a zakład ubezpieczeń nie może mu tego wyboru narzucić i ograniczyć wysokości kosztów najmu pojazdu zastępczego do stawek obowiązujących w wypożyczalni zaakceptowanej przez ubezpieczyciela.

Poszkodowany ma prawo wyboru oferty wypożyczalni dla siebie najkorzystniejszej. Nie zawsze decyduje o tym wyłącznie stawka najmu, ale w grę wchodzi także inne czynniki i warunki, np. pobieranie kaucji, płatność z góry, bliskość wypożyczalni i miejsce zamieszkania poszkodowanego.

Zatem poszkodowany nie miał obowiązku wynajęcia pojazdu w wypożyczalni wskazanej przez pozwanego.

Powyższe okoliczności doprowadziły sąd do uznania, że powództwo jest niezasadne. Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd na podstawie art. 361 § 1 k.c. i art. 6 kc i art. 805 kc i art. 822 kc oddalił powództwo orzekając, jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 kpc w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015 r. poz. 1804 ze zm.). Powód jako strona przegrywająca winien zwrócić pozwanemu poniesione przez niego koszty, tj. koszt zastępstwa procesowego w wysokości 1800 zł i koszt opłaty skarbowej od udzielenia pełnomocnictwa 17 zł.

SSR Paweł Rozpara